

ANDERS MAGNUS ROSTS STUGA

Artikel från sidan 14 i jubileumsskriften

**VÄSTRA TUNHEMS
HEMBYGDSFÖRENING
1936-1986**

50 ÅR

ANDERS MAGNUS ROSTS STUGA

Anders Magnus Rost föddes den 18 februari 1832. Hans föräldrar var torparen Anders Larsson född 1790 död 1841 och hans hustru Margareta Eriksdotter född 1791 i Malöga, död 1851. De bodde, när Anders Magnus föddes, på torpet Mossen under Bryggums säteri. Detta torp låg där Sundvalls trädgårdsmästeri nu är beläget. Anders Magnus fick tidigt ge sig ut i arbetslivet och var dräng på olika gårdar bland annat på Nygård och där träffade han sin första hustru Maria Catarina Magnusdotter. Hon var dotter till Magnus Torstensson, torpare på Åroset under Nygård.

När de gifter sig så får Anders Magnus tjänsten som soldat på soldattorp 414 under Friorp Bryngelsgård. Han tillträder tjänsten den 2 december 1856 och erhåller då soldatnamnet Rost som hans företrädare hade. Makarnas barn föds den 9 oktober 1857 men dör endast en månad gammal och snart därefter dör även hustrun. Rost gifter om sig med Christina Hallstensdotter född den 15 maj 1834. Hennes mor är Kerstin Olofsdotter, men Christina blir fosterdotter till torparen på Bergängen Hallsten Hallstensson.

Tjänsten som soldat gick väl inte så bra, han har svårt att komma överens med rotebönderna och den 30 juli 1862 erhöill han interims avsked. Detta innebär

att han får flytta från soldattorpet och har då ingenstans att bo. Han bygger då en bostad här uppe i Storeklev, strax intill torpet Bergängen där Christina växt upp. Här har tidigare bränts kalk och av resterna av den stenen som använts till kalkugnar bygger han sin stuga. Bostaden blir bara ett rum med eldstad, väggar består av sten, taket av enkla bräder och resvirke och därpå skiffer och torv. Golvet är flata stenar och jord. Senare blir det tegel på taket inköpt när en källarbyggnad på torpet Gränsen under Bryggum revs. Den förstuga som nu finnes är tillbyggd senare, även den av sten. Det har också funnits ett uthus av sten man kan se resterna därav.

Efter avskedet från soldattjänsten hade Rost svårt för att ha något stadigvarande arbete. Det blev tillfälligt arbete i Nygårds kalkbrott, dagsverken hos bönderna och så band han kvastar. Christina virkade band som sedan såldes i hemmen däromkring. Vad som fanns i stugan förutom de enkla husgeråden var en gammal fiol, en mynningsladdare, ett fotografi av kejsar Wilhelm och ett fotografi av Oscar II. Även ett förstorat foto av Christina och Magnus hängde på väggen. Hur duktig Rost var som fiolspelare var väl knappast av sakkunskapen uttrönt. Det sägs emellertid att han kunde räknas

till dåtida bygdespelmän. Däremot var han mycket intresserad av skjutning. Ofta laddade han muskedundret och fyrade av så att det brakade i berget. En gammal ek lär ha varit måltavla och den lär ha många kilo skrot innanför barken. Skjutskickligheten har August Andersson i Grindsjö bedömt sålunda, "Rost sköt på en talgoxe i 30 år och talgoxen lever än". Ett är säkert, många grävlingar fällde han, för den som var fattig fick det feta flottet duga både som mat och kosmörja.

Anders Magnus och Christina fick sju barn men den äldste Lars Johan blev bara en månad gammal. De övriga voro Anders Johan född 1863, Charlotta 1866, Augusta 1868, Alfred 1871, Carl 1874 och Adolf född 1876. De fem äldsta gav sig i unga år hemifrån och barnen var mycket skötsamma. Anders Johan blev rallare och järnvägsbyggare och bosatte sig i Norrland. Han blev gift med en syster till den kände författaren Eyvind Jonssons mor och Eyvind fick hos Anders Johan sitt andra hem när hans far blev sjuk och dog ung.

Hur alla kunde få plats i stugan är ofattbart där det enda rummet knappast var större än tio kvadratmeter och det var samtidigt kök. Yngsta sonen Adolf stannade kvar i hemmet och var föräldrarna till hjälp på gamla dagar. Anders Magnus dog år 1912 och Christina år 1913.

När föräldrarna gått bort så övertog Adolf stugan. Han försörjer sig som skomakare och genom kommunens bistånd. Även godhjärtade grannar hjälper honom. Han bor kvar här hela sitt liv, trots sin fattigdom och dåliga bostad är han förnöjsam. Den sista tiden när han inte klarar sig själv kommer han till ålderdomshemmet en liten tid. Men på ålderdomshemmet trivs han inte, han bara längtar tillbaka till sin stuga i all dess enkelhet och torftighet. Adolf dör år 1941 65 år gammal.

Efter hans död har hembygdsföreningen övertagit vården om stugan. Under år 1985 har stenmurarna reparerats och nytt tak med skiffer lagts på. Hembygdsföreningen försöker nu att bevara den för att visa nutidens och framtidens människor och ge dem en föreställning om hur en del människor fick leva och bo förr i tiden.

Bertil Sandblom/Hugo Levin

Olof Johansson — "Ola i Sjöster" — och Adel Rost framför dennes "Rosts stuga" vid Storeklev.

